

ВИКЛИКИ МЕДІАЦІЇ ТА ДІАЛОГУ В УКРАЇНІ: НЕДОВІРА ДО ПРОЦЕДУР І ДИСФУНКЦІЙНИЙ РИНОК

АНАЛІТИЧНА ДОПОВІДЬ

ІМПРЕССУМ

Автори: Джулія фон Добенек, Анна Ізабель Краус,
Тетяна Кисельова

Центр Медіації та Миру • Європейський університет Відріна
Große Scharrnstraße 59, 15230 Frankfurt (Oder), Germany
www.peacemediation.de

Дизайн: Carsten Filor, www.schoenberlin.de

© Центр Медіації та Миру 2016 р

Robert Bosch **Stiftung**

ВИКЛИКИ МЕДІАЦІЇ ТА ДІАЛОГУ В УКРАЇНІ: НЕДОВІРА ДО ПРОЦЕДУР І ДИСФУНКЦІЙНИЙ РИНОК

КОРОТКИЙ ЗМІСТ

ЦЯ АНАЛІТИЧНА ДОПОВІДЬ МІСТИТЬ ОКРЕМІ РЕЗУЛЬТАТИ ЕКСПЕРТНОГО КРУГЛОГО СТОЛУ, ПРОВЕДЕНОГО 10 БЕРЕЗНЯ 2016 Р В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ВІАДРИНА. КРУГЛИЙ СТИЛ БУВ ЧАСТИНОЮ НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ПРОЕКТУ «ВПРОВАДЖЕННЯ МЕДІАЦІЇ ТА ДІАЛОГУ В УКРАЇНІ: КУЛЬТУРНІ ТА ІНСТИТУЦІЙНІ ПЕРЕШКОДИ: МОЖЛИВІ ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ.»

ЦЕЙ ДОКУМЕНТ ВИСВІТЛЮЄ ПЕВНІ ТОЧКИ ЗОРУ ЩОДО СУЧАСНИХ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ МЕДІАЦІЇ ТА ДІАЛОГУ В УКРАЇНІ І ПРИЗНАЧЕНИЙ ДЛЯ МЕДІАТОРІВ, ФАСИЛІТАТОРІВ ДІАЛОГУ, ЕКСПЕРТІВ ТА ПОЛІТИКІВ.

АВТОРИ ВИБРАЛИ З ДИСКУСІЙ КРУГЛОГО СТОЛУ ТІ ПИТАННЯ, ЯКІ ЗДАЮТЬСЯ НАЙБІЛЬШ АКТУАЛЬНИМИ ДЛЯ МІЖНАРОДНИХ ЕКСПЕРТІВ З МЕДІАЦІЇ ТА ДІАЛОГУ, ЩО ЗАЙМАЮТЬСЯ ПОТОЧНОЮ СИТУАЦІЄЮ В УКРАЇНІ: НЕДОВІРА ДО ПРОЦЕДУРИ І ДИСФУНКЦІЙНІСТЬ РИНКУ МЕДІАЦІЇ ТА ДІАЛОГУ.

У ПЕРШІЙ ЧАСТИНІ ДОКУМЕНТ ПРОПОНУЄ ОГЛЯД ПОЛОЖЕНЬ, ОСНОВНИХ ІДЕЙ, КОМПОНЕНТІВ І ЦІЛЕЙ ПРОЕКТУ ЕКСПЕРТНОГО КРУГЛОГО СТОЛУ, ЩО ВІДБУВСЯ У БЕРЕЗНІ 2016 Р. У ДРУГІЙ ЧАСТИНІ - РЕЗЮМУЄ ОКРЕМІ ПОЛОЖЕННЯ ОБГОВОРЕННЯ НА КРУГЛОМУ СТОЛІ. У ТРЕТІЙ ЧАСТИНІ АВТОРИ РОБЛЯТЬ ПЕРШІ ВИСНОВКИ З ОБГОВОРЕННЯ І ДОДАЮТЬ ДЕЯКІ ПОДАЛЬШІ ІДЕЇ ДЛЯ МІРКУВАНЬ З ПРИВОДУ ПРОБЛЕМ МЕДІАЦІЇ ТА ДІАЛОГУ В УКРАЇНІ ТА ЗА ЇЇ МЕЖАМИ.

I. ПРОЕКТ: ЙОГО АВТОРИ, ОСНОВНІ ІДЕЇ, МЕТОД, КОМПОНЕНТИ І ЦІЛІ

«Впровадження медіації та діалогу в Україні: перешкоди та можливі шляхи їх подолання» є спільним проектом Центру Медіації та Миру (ЦММ), Європейський університет Відріна (Франкфурт-на-Одері) та доктора Тетяни Кисельової, Туринський університет, Національний університет «Кієво-Могилянська Академія».

Проект був народжений, коли обмін точками зору щодо поточних подій в Україні¹ в 2015 році виявив цікаву паралель: обидва напрямки зусиль, як з впровадження внутрішньої медіації у цивільних або комерційних справах в межах України, так і з налагодження процесів діалогу та медіації щодо соціальної та політичної кризи в Україні на національному і міжнародному рівні, стикалися із порівняно схожими проблемами, і деякі з цих зусиль просто зазнавали невдачу. Спроби проаналізувати разом ці внутрішні українські та зовнішні міжнародні чинники виявились досить цікавими для всіх учасників проекту. Першим продуктом такого обміну думками став ряд гіпотез, висловлених безпосередньо як вони спадають на думку, щодо факторів, які можуть перешкоджати медіації та діалогу в Україні (див. перелік гіпотез у додатку).² Якщо коротко, гіпотези припускають, що певні культурні умови та інституційні структури в українському суспільстві з одного боку, і недоліки процедур медіації та діалогу з іншого боку, гальмують зусилля щодо розвитку інститутів медіації і діалогу в цілому.

Ситуація в Україні є лише однією зі схожих ситуацій в багатьох інших країнах, де намагання врахувати «контекст» або «культурну чутливість» під час дизайну процесу медіації або діалогу, який би відповідав реальним соціальним і політичним умовам, стикаються зі значними проблемами. Однак той факт, що теперішня криза привела відразу в країну так багато фахівців з міжнародного діалогу та медіації (що стало основним предметом для критики за негативні побічні ефекти), робить це дослідження особливо показовим, яке зможе надати цінні відповіді на загальні виклики та дилеми щодо контекстно-залежного дизайну процесу діалогу й медіації. Загальна мета проекту, таким чином, полягає в тому, щоб зібрати рекомендації щодо вирішення цих проблем і дилем, а також визначити питання для подальших досліджень.

Методичним підходом проекту є активна участь українських і міжнародних практиків з медіації і діалогу в аналізі проблем і стратегій їх вирішення. Відправною точкою був Експертний Круглий Стіл (ЕКС I) в березні 2016 року, організований Центром Медіації та Миру в Європейському Університеті Відріна у Франкфурті-на-Одері. У ньому взяли участь міжнародні експерти, які займалися або займаються діяльністю з медіації або діалогу в Україні.³ Влітку 2016 року Тетяна Кисельова провела всебічне якісне дослідження в різних містах України, яке, в тому числі, включало роботу з фокус-групами та проведення напівструктурованих інтерв'ю з українськими фахівцями з медіації та діалогу. До кінця 2016 року Центр Медіації та Миру (ЦММ) за сприяння Тетяни Кисельової продовжував обмін думками між міжнародними експертами та суб'єктами політики, включаючи проведення фокус-групи в листопаді 2016 року. В 2017 році планується проведення в Україні другого Експертного Круглого Столу (ЕКС II) для обговорення результатів та розгляду варіантів їх застосування в повсякденній роботі національних та міжнародних практиків.

Проект підтримується Фондом Роберта Боша. Дослідження Тетяни Кисельової фінансується Сьомою рамковою програмою Європейського Союзу з досліджень та інновацій за Договором Гранту Марії Склодовської-Кюрі.⁴

¹ Тетяна Кисельова досліджувала розвиток медіації в Україні починаючи з 2010 року (Тетяна Кисельова, Претензійний порядок врегулювання спорів в Україні: формальні і неформальні трансформації; Журнал Центрально- та східно-європейського права (2015); Тетяна Кисельова, Правові трансформації комерційних спорів в пострадянській Україні, Офіс Соціально-правова серія (2011); Тетяна Кисельова, Дуалізм українських комерційних судів: Попереднє дослідження, Гагський журнал з питань верховенства права (2014); команда ЦММ спостерігала за розвитком медіації та діалогу в Україні з 2014 року та надавала підтримку місцевим фасилітаторам діалогу в Одесі, в 2014-2015 рр. Одним з напрямків проекту була серія інтерв'ю для аналізу підґрунтя щодо діалогу в Одесі, включаючи розуміння діалогу та аналіз досвіду з діалогів і політичні приналежності учасників; мотивації фасилітаторів, учасників та аналіз ключових потенційних проблем. Члени ЦММ також провели дослідження з культурно-чутливих питань щодо дизайну процесу (Kraus (2011): Культурно-чутливі питання дизайну процесу: Подолання етичних та методологічних дилем. В: Mason / Sguaitamatti (Eds.), Religion в трансформації конфліктів. Politorbis, Vol. 52 (2), 35ff).

² Розробка програми дослідження була підтримана Девідом Ланцем, OSCE CPC, та Алексом Азаровим, mediatEU та враховувала доповіді Платформи підтримки діалогу в Україні, запроваджені mediatEU.

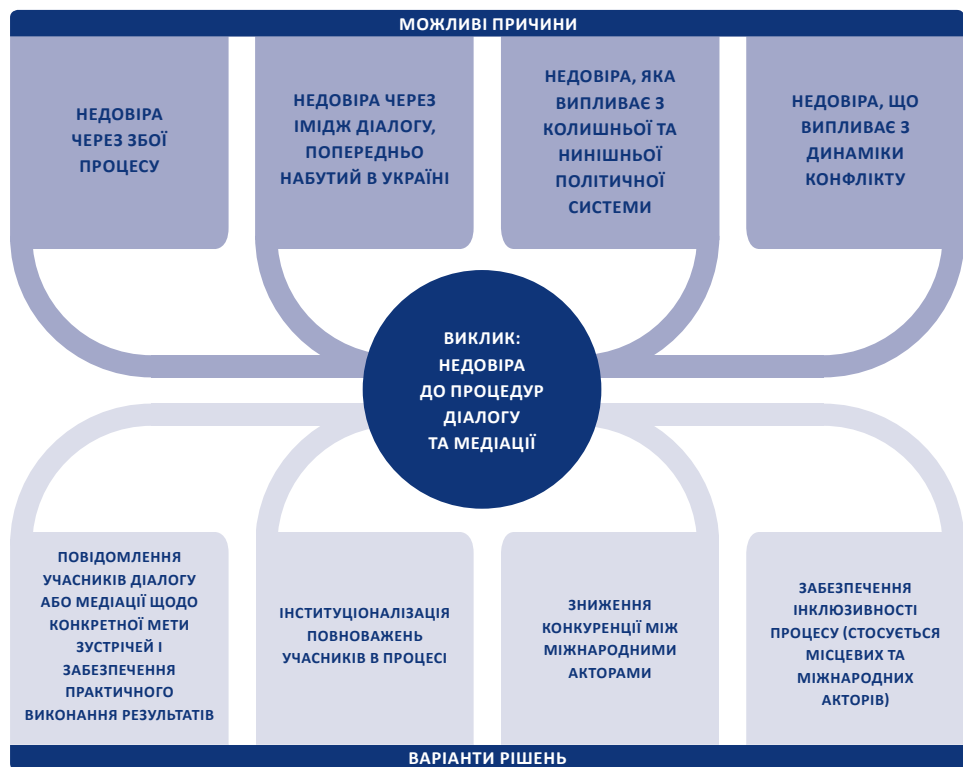
³ Див. список учасників в додатку.

⁴ Угода Марії Склодовської-Кюрі про надання гранту № 609402 - 2020 Дослідники: Train To Move (T2M)

II. ПРОБЛЕМИ, ЇХ МОЖЛИВІ ПРИЧИНИ І ВАРІАНТИ РІШЕННЯ: ВИТЯГ З ДИСКУСІЙ ЕКСПЕРТНОГО КРУГЛОГО СТОЛУ І (ЕКС І), БЕРЕЗЕНЬ 2016 РОКУ

ЕКС І був присвячений обговоренню різних проблем медіації та діалогу (зібраних під час роботи над Планом дослідження учасниками проекту у вигляді 24 гіпотез; див. додаток), можливих причин, що лежать в основі цих проблем, а також варіантів рішень. Учасники поділилися своїми спостереженнями, досвідом і припущеннями на підставі їх власної діяльності з медіації або діалогу і внесли свої пропозиції щодо вирішення відповідних проблем. Нижче ви знайдете обраний уривок одного з обговорень робочої групи по двом темам, які є найбільш актуальними для дизайну процесу: недовіра до процедур діалогу та медіації і незбалансоване функціонування ринку діалогу та медіації. Ці твердження не обов'язково відображають думку більшості учасників або авторів.

НЕДОВІРА ДО ПРОЦЕДУР ДІАЛОГУ ТА МЕДІАЦІЇ⁵

МОЖЛИВІ ПРИЧИНИ НЕБАЖАННЯ ВИКОРИСТАННЯ МЕДІАЦІЇ І ДІАЛОГУ В УКРАЇНІ

1) Недовіра через збої процесу: а) відсутність конкретних результатів проведених нещодавно діалогів (всі треки); б) необізнаність із фасилітативним партисіпаторним підходом до діалогу; в) взаємна недовіра між міжнародними фахівцями та їх місцевими партнерами; г) відсутність обізнаності громадськості та розуміння методу діалогу; д) відсутність співпраці і зв'язків між суб'єктами (наприклад, місцевих органів влади та громадянського суспільства).

2) Недовіра через імідж діалогу в Україні: а) Діалог розглядається як частина політичної сфери, яка, як правило, не має довіри через широко розповсюджену корупцію в політичній системі; б) діалог сприймається як задоволення попиту з боку міжнародної спільноти, але не національної або місцевої потреби; в) діалог розглядається як діяльність для жінок, яка проводиться жінками.

⁵ Стосовно різних типів перешкод, що обговорювались у зв'язку з недовірою та проблемами, пов'язаними з процедурами, див. перелік гіпотез в додатку.

3) Недовіра, що впливає з колишньої та нинішньої політичної системи: а) ідея про те, що саме держава, а не особа несе відповідальність за будь-які соціальні питання, є однією з рис спадщини радянської системи, ускладнює самовизначення окремих осіб і груп в політичних питаннях; б) сприйняття процедур, в яких рішення директивно виносяться третьою стороною, як єдиним ефективним способом вирішення конфліктів в даному середовищі; в) почуття безсилля щодо досягнення будь-яких соціальних змін; г) страх негативних наслідків участі в діалозі через сприйняття нинішньої політичної системи як корумпованої та тоталітарної.

4) Недовіра, що впливає з динаміки конфлікту: сприйняття суспільством, яке знаходиться під внутрішньою та зовнішньою загрозою, потреби у захисті як більш актуальної ніж потреби у діалозі.

ВАРІАНТИ ВИРІШЕННЯ ЦЬОЇ ПРОБЛЕМИ

1) Повідомлення учасників діалогу або медіації щодо конкретної мети зустрічей і забезпечення практичного виконання результатів: а) збільшення обсягу інформації про діалог та про процеси медіації серед громадськості, б) прозоре повідомлення учасників про мету процесу і попередження про зміни, які можна очікувати, в) створення тем діалогу настільки конкретними наскільки це можливо – необхідні практичні, а не абстрактні дискусії; г) пошук конкретних практичних рішень, які зроблять результат більш ймовірним до реалізації, планування щодо конкретних шляхів інтеграції результатів в політичні процеси.

2) Інституціоналізація повноважень учасників в процесі: а) залучення до процесу учасників, які мають авторитет та повноваження в громаді, в тому числі представників влади, і визнання їхньої політичної ваги в процесі; б) використання більш формальних місць для проведення зустрічей та більша формалізація процесу, що має підняти авторитет тих, хто проводить зустрічі та фасилітаторів; в) інституціоналізація діалогу і медіації шляхом інтеграції до урядових структур та адміністративної системи, що можливо зможе покращити їх імідж.

3) Зниження конкуренції між міжнародними акторами: Подолання конкуренції між міжнародними акторами для захисту процесів діалогу та медіації від руйнування та відновлення довіри до посередників, а також до методів, які вони використовують.

4) Забезпечення інклюзивності процесу (стосується місцевих та міжнародних акторів): а) креативні способи інтеграції людей, які наразі «не сидять за столом», але можуть бути прийнятними для тих, хто «сидить за столом»; б) покращення обміну інформацією/ зв'язками між учасниками діалогів на треках 1, 2 і 3; в) введення поняття поділу повноважень між українською владою і громадянським суспільством.

ДИСФУНКЦІЙНИЙ РИНОК ДІАЛОГУ ТА МЕДІАЦІЇ

МОЖЛИВІ ПРИЧИНИ ПРОБЛЕМ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ЧАСТКОВОЮ ДИСФУНКЦІЙНІСТЮ РИНКУ МЕДІАЦІЇ ТА ДІАЛОГУ

1) Відсутність співпраці: а) конкуренція між (міжнародними і місцевими) акторами з діалогу/медіації за можливо наявні кошти перешкоджає чесній співпраці між ними; б) у пошуках фінансової безпеки для своєї організації, фахівці з діалогу/медіації можуть спробувати використати або навіть змінити схеми донорського фінансування відповідно до їх власних цілей, таким чином, нехтуючи більш широким розумінням ситуації і зменшуючи шанси інших акторів на отримання коштів.

2) Світ самозалучених неурядових організацій: світ неурядових організацій перетворився на привабливе поле професійної діяльності та зайнятості, з специфічною логікою і динамікою, які є відірваними від або навіть шкідливими для системи вирішення конфліктів, яка потребує підтримки.

6 Див. гіпотезу № 23: «Обмежене число суб'єктів, які виступають у якості воротарів для доступу до міжнародного співтовариства, стали «пожирачами грантів», що призводить до експлуатації донорських ресурсів в особистих цілях і недовіри з боку інших національних акторів.» Див. перелік гіпотез в додатку.

3) Нетипова структура ринку: При виборі, іноді в непрозорий спосіб, суб'єктів та заходів які будуть фінансуватися, донори сильно впливають на структуру ринку. У сукупності наслідки можуть бути такими: а) «користувачі»/бенефіціари не мають вільного вибору серед «постачальників послуг» та «продуктів» діалогу і медіації; б) динаміка ринку та «пропозиції» відрізняється від саморегульованих ринків, оскільки відбір фахівців та заходів, в першу чергу, може залежати від політичних інтересів та планів донорів, а не від реального «попиту»; в) через штучні монополійні позиції, знижується конкуренція серед «постачальників» щодо найкращих підходів для задоволення потреб конфліктної системи, що зводить до мінімуму потенціал для навчання та динамічного розвитку ринку.

4) Ексклюзивні донорські критерії відбору: Зважаючи на наслідки донорського впливу, проблема ексклюзивних критеріїв відбору з їхнього боку стає ще більш актуальною: а) сприйняття донорів, на основі неповної та неперевіреної інформації, щодо існування лише невеликої кількості акторів з «професійним» досвідом з діалогу або медіації; б) надання донорами переваги щодо роботи з давніми партнерами, навіть якщо вони виконують тільки мінімальні стандарти якості (щоб уникнути конфліктів з цими партнерами і проблем з пошуком нових партнерів для співпраці).

ВАРІАНТИ ВИРІШЕННЯ ЦЬОЇ ПРОБЛЕМИ:

1) Ініціювання дослідження за темою «Механізми корекції ринку»: а) дослідження можливостей запобігання монополізації ринку та сприяння плідній конкуренції - не за фінансування, а за найкращі підходи щодо задоволення потреб системи вирішення конфліктів; б) дослідження того, як «функціональний ринок» міг би виглядати в цій сфері; в) дослідження варіантів для стимулювання співпраці між міжнародними акторами, які діють як треті особи.

2) Проведення дослідження можливостей підвищення професійної етики (на рівні донорів, міжнародному та місцевому рівнях): дослідження мотивації акторів, що діють як треті особи, і стратегій задоволення їх інтересів без втрат для потреб конфліктного контексту.

III. ПЕРШІ ВИСНОВКИ З ОБГОВОРЕННЯ ТА ПОДАЛЬШІ ІДЕЇ

Наступні висновки і подальші думки, які з'явилися після першого Експертного Круглого Столу в команді проекту будуть стимулювати наступні раунди обговорень з експертами з медіації та і діалогу в фокус-групах та експертних круглих столах.

Відхід від терміну «культура» та переключення на терміни «інституції» або «система». Протягом усього обговорення, термін «культура» (в одній третині гіпотез висловлювалися питання щодо використання цієї категорії) було переконструйовано та замінено на терміни «інституція» та «явища, пов'язані з політичною системою» або «системні явища».

Етичні та методичні питання діалогу як засіб трансформації суспільства. До якої міри (українські, а також міжнародні) медіатори та фахівці з діалогу очікують та планують змінити структури українського суспільства і політичної системи? Чи є зміна соціальної і політичної системи необхідною умовою для ефективної медіації та діалогу в Україні і, якщо так, то як саме та в якій мірі? Якою мірою існуюча система вже бере участь в заходах, які можуть викликати соціальні і політичні зміни?

Проблеми мають різну значимість в різних типах процесів. Такі проблеми, як небажання громадян брати на себе відповідальність за рішення своїх проблем⁷ особливо актуальні, якщо це є необхідною умовою відповідного типу процесу - як це відбувається в класичній моделі медіації. В процесі діалогу, спрямованого на підвищення довіри між розділеними громадами, актуальність прийняття на себе відповідальності учасниками може бути менше. У зв'язку з цим може бути доцільно розглянути кожен тип процесу з урахуванням його відповідних передумов і відповідних проблем в даному контексті.

«Розбавлення методу.» Безсумнівно, гіпотези, що обговорюються в цьому дослідженні, торкаються деяких основних питань в області міжнародної медіації та миротворчості: Чи існує єдина «правильна» або «стандартна» модель медіації та діалогу і, якщо так, то як вона виглядає, яких контекстних обставин вона вимагає і в якій мірі ми можемо «розбавити» її, не втрачаючи складових елементів та не руйнуючи її етичну та функціональну логіку? В результаті обговорення з'явилося чотири відповіді:

- 1) Навіть якщо ніхто не вірить в існування однієї «правильної» моделі, здається, що існує певне «ядро», яке є присутнім у розмаїтті підходів медіації та діалогу, яке, тим не менш, дуже складно визначити.
- 2) політичні інтереси та необхідність досягнення результатів часто призводять до прагматичних компромісів стосовно методичних та етичних принципів медіації та діалогу. Проте, необхідно поглиблене розуміння та консенсус, щоб оцінити, наскільки далеко такі компроміси можуть зайти.
- 3) Безсумнівно, що контекстно- або системно-чутливий підхід до вирішення конфліктів має важливе значення, оскільки кожен контекст і система, в якій проходить конфлікт, відрізняються (Україна не унікальна в цьому сенсі). Однак, вибір підходу, який насправді потрібний в кожному конкретному випадку, є далеко не легкою задачею. Це, вочевидь, не було достатньо опрацьовано в Україні (і тут теж, Україна не є виключенням).
- 4) Українська криза досі вимагає кращих ідей щодо процесу, який може бути застосований в цьому конфліктному середовищі, тому будь-які підходи до вирішення конфлікту вітаються незалежно від їх методики.

⁷ Гіпотеза № 2: «Культурний опір/бар'єр щодо прийняття на себе відповідальності негативно впливає на самовизначення сторін в медіації/діалозі». Див. перелік гіпотез в додатку.

ДОДАТКИ

ПОПЕРЕДНІ ГІПОТЕЗИ ДЛЯ ТЕСТУВАННЯ

Наступні гіпотези про фактори, які можуть перешкоджати медіації та діалогу в Україні є результатом кількох дискусій (між Тетяною Кисельовою, командою ЦММ (Джулія вон Добенек, Імке Кербер, Ларс Кирхгоф, Анна Ізабель Краус), Девідом Ланцем та Алексом Азаровим) і оцінкою звітів¹ Платформи Підтримки Діалогу². Природньо, доки кожна гіпотеза не буде перевірена науковим методом дослідження, вона віддзеркалює селективне відношення і неминучу упередженість науковців. Заплановане дослідження спрямоване на тестування цих гіпотез для того, щоб підтвердити, переформулювати або виправити їх та додати нові гіпотези. У першій спробі згрупувати гіпотези ми визначили чотири типи перешкод –які пов'язані з процедурами медіації та діалогу, комунікацією, недовірою та ринковими механізмами), враховуючи те, що ці категорії накладаються одна на одну та мають розмиті відмінності між собою. Потім кожна група розбивається на 1) культурні умови (основні культурні парадигми, які існують в суспільстві протягом тривалого часу), 2) інституційну інфраструктуру (включаючи професійні, правові і соціальні норми), і 3) операційні недоліки (спосіб, у який медіація/діалог впроваджується в Україні).

Тип Перешкод	Група	Медіація	Діалог
І. Процесури медіації та діалогу	Культурні умови	1. Культурний бар'єр для напівформальної процедури медіації негативно впливає на структуру процесу медіації (Т, С)	
		2. Культурний опір/бар'єр щодо прийняття на себе відповідальності негативно впливає на самовизначення сторін в медіації/діалозі (Т)	
		3. Соціальні та індивідуальні паттерни виключення протирічать принципу інклюзивності (R2, С)	
		4. Паттерни уникнення конфлікту до точки його крайнього загострення (через історичну відсутність механізмів вирішення конфліктів, які знаходяться між переговорами та судовим розглядом) робить ініціювання медіації/діалогу важким (Т)	
		5. Суспільство з авторитарною структурою сприймає тільки "жорстку" процедурну силу як каталізатор змін (С)	
		6. Культурний бар'єр щодо можливості поставити під питання соціальний статус/ієрархію/владні повноваження обмежує вибір відповідного посередника і перешкоджає відвертості та самовизначенню сторін в медіації /діалозі (С)	
	Операційні недоліки		7. Відсутність механізмів гарантії якості, розбіжності серед фасилітаторів діалогу щодо методології, термінології, принципів, а також відсутність будь-яких етичних стандартів зменшують ефективність і якість діалогів (R 1, R 3)

¹ <http://dialoguesupport.org/>

²Т – Тетяна Кисельова, С – команда ЦММ, R – Звіти (перший, другий, третій) Платформи Підтримки Діалогу, А – Алекс Азаров

II. Кому нікація	Культурні умови	8. Культурні труднощі українців щодо висловлювання своїх емоцій і потреб збільшують рівень агресії в переговорах і ускладнює медіацію/діалог (Т, А, С)	
			9. Домінування культури дебатів в політиці ускладнює розуміння діалогу населенням (R1, R2)
			10. Поляризація і радикалізація суспільства в період після 2013 року, поширені явища травми і ПТСР ускладнюють ініціювання і проведення діалогів (R2, R3)

III. Не/довіра	Культурні умови	11. Культурна відсутність суспільної довіри негативно впливають на сприйняття нейтральності медіатора/фасилітатора і інституту медіації/діалогу в цілому (Т)	
		12. Культурна толерантність щодо неправди негативно впливає на сприйняття обов'язковості виконання результатів медіації іншою стороною (Т)	12. Культурна толерантність щодо неправди негативно впливає на сприйняття дійсності і чесність заяв в діалозі (С)
		13. Культурна толерантність щодо корупції негативно впливає на сприйняття чесності медіатора/посередника (Т, С)	
	Інституційна інфраструктура	14. Відсутність інформації/знань/розуміння широкої громадськості і державних органів про медіацію/діалог перешкоджає їх використанню (Т, R1, R3)	
		15. Медіація/діалог загрожує основам корупції і, отже, зустрічає опір з боку «старої» системи, разом з тим ці процедури ускладнюють розбудову прозорої правової держави і тому зустрічають опір з боку "нової" системи (С)	
		16. Недоліки суспільної та правової нормативної інфраструктури негативно впливають на ефективність інститутів медіації/діалогу в цілому (С)	
	Операційні недоліки	17. Дублювання діяльності та розмиті мандати міжнародних акторів з медіації та діалогу створюють ситуацію безвідповідальності (після 2013 року) (С)	
			18. «Втома» від діалогу – невдалі спроби проведення діалогів збільшують сприйняття діалогів як неефективного механізму серед суспільства, що призводить до недовіри до цього методу взагалі (R 1)
		19. Відсутність харизматичного лідера, що може представляти медіацію/діалог в професійному середовищі та в судовій системі уповільнює ідентифікацію медіації/діалогу (Т)	
		20. Ризики систематичного зловживання медіацією/діалогом з боку чиновників на свою користь (Т)	

IV. Ринкові механізми	Операційні недоліки	21. Домінування особистих інтересів та конкуренція між акторами з медіації перешкоджає спільним інвестиціям та об'єднанню зусиль в рамках ринку послуг медіації (Т, С)	
-----------------------	---------------------	---	--

		22. Обмежені організаційні ресурси професійної спільноти підривають зусилля з інституціоналізації та практичного впровадження медіації/діалогів (R2)
		23. Обмежене число суб'єктів , які виступають у якості воротарів для доступу до міжнародного співтовариства, стали «пожирачами грантів», що призводить до експлуатації донорських ресурсів в особистих цілях і недовіри з боку інших національних акторів. (C)
		24. Подібне відношення « поїдання грантів » з боку деяких місцевих акторів посилює недовіру до методу з боку інших місцевих учасників та широкої громадськості (T)

РЕАЛІЗАЦІЯ ІНІЦІАТИВ З МЕДІАЦІЇ ТА ДІАЛОГУ В УКРАЇНІ:

ПЕРЕШКОДИ ТА МОЖЛИВІ ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

УЧАСНИКИ ЕКСПЕРТНОГО КРУГЛОГО СТОЛУ (ЕКС І)

10 БЕРЕЗНЯ 2016 В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ВІАДРИНА, ФРАНКФУРТ (ОДЕР)

ІМ'Я	ОРГАНІЗАЦІЯ
Д-р Тетяна Кисельова	Марі Кюрі/COFUND постдокторант, Туринський університет, Італія; доцент кафедри галузевих правових наук, Національний університет «Києво-Могилянська академія»
Д-р Катерина Іващенко-Стадник	Науковий співробітник відділу методології та методів соціології Інституту соціології НАНУ (Національна академія наук України)
Алекс Азаров	Координатор MediatEUR
Д-р Христина Стеннер	Офіс підтримки медіації, OSCE CPC
Д-р Девід Ланц	Керівник Swisspeace Mediation Program
Анна Хесс-Саргсян	Старший співробітник Mediation Support Team, CSS ETH Zürich
Пол Дзятковеч	Керуючий проектом, Центр Гуманітарного Діалогу (ГД)
Д-р Євген Богодістов	Аспірант, науковий співробітник кафедри бізнесу і економіки, Університет Ульму
Генрі Алт-Хаакер	Старший керуючий проектом, Repräsentanz Berlin, Robert Bosch Stiftung GmbH
Алессандро Бартолінні	Раніше OSCE SMM Україна
Професор д-р Ларс Кирхгоф	Директор Інституту управління конфліктами і співдиректор Центру медіації та миру Європейського університету Віадріна
Д-р Анна Ізабель Краус	Співдиректор Центру медіації та миру Європейського університету Віадріна
Джулія вон Добенек	Старший менеджер проекту і науковий співробітник Центру медіації та миру Європейського університету Віадріна
Імке Кербер	Науковий співробітник Центру медіації та миру Європейського університету Віадріна
Професор д-р Улла Глассер	Директор Інституту управління конфліктами Європейського університету Віадріна
Джуліана Віммер	Стажер, Інститут управління конфліктами